

Research Article

เลือดข้นคนจาง : การวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครที่ส่งผลกระทบต่อระบบ
ความคิดของสตรีในครอบครัวคนจีนพลัดถิ่น

“LUEAD KHON KON JANG” (IN FAMILY WE TRUST) : AN ANALYSIS OF THE
STATUS AND ROLE OF CHARACTERS IN THE COGNITIVE SYSTEM OF
WOMEN IN DISPLACED CHINESE FAMILIES

จุฑาลักษณ์ จันทวงษ์¹, ภันทิลา กนกาวลี², ขวัญชนก นัยเจริญ^{3*}
Juthalak Janthawong, Phanthila Konkawalee, Khwanchanok Naijarun

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
พิษณุโลก ประเทศไทย^{1, 2, 3*}

Bachelor of Arts Program in Thai, Faculty of Humanities and Social sciences, Pibulsongkram Rajabhat
University
Phitsanulok, Thailand^{1, 2, 3*}

Email: nkhwanchanok@hotmail.com

Received: 2020-10-03

Revised: 2020-10-16

Accepted: 2020-10-16

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของสตรีจีน และเปรียบเทียบ
วิวัฒนาการที่ส่งผลกระทบต่อระบบคิดของสตรีจีนในแต่ละรุ่น ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องเลือดข้นคนจาง ของฤทัย
วรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์ โดยวิเคราะห์ตัวละคร 3 ตัว ได้แก่ ปรานี จิระอนันต์ ภัตสร สุริยไพโรจน์ และนิชา
จิระอนันต์ ซึ่งเป็นตัวแทนของสตรีจีนรุ่นที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย
เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ตัวบทนวนิยายตามทฤษฎีสตรีนิยม ผลการวิจัยพบว่าสถานภาพและบทบาทของ
สตรีจีนในแต่ละรุ่นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากสถานภาพเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด จึงเป็น
เครื่องกำหนดบทบาทให้สตรีจีนเป็นไปตามสภาพสังคมที่ยึดถือปฏิบัติมา ส่วนวิวัฒนาการที่ส่งผลกระทบต่อระบบ
คิดของสตรีจีนในแต่ละรุ่นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านสภาพสังคม การศึกษา
และการเลี้ยงดู กล่าวคือสตรีจีนรุ่นที่ 1 ยึดมั่นและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมที่ยึดถือมา สตรีจีนรุ่นที่ 2
เริ่มเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและชาย และสตรีจีนรุ่นที่ 3 มีความเชื่อมั่นและกล้า

แสดงจุดยืนของตนเอง แสดงให้เห็นวิวัฒนาการของระบบคิดว่าสตรีเริ่มมีการเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมระหว่างเพศ และแสดงให้เห็นศักยภาพทางสังคมที่ผู้หญิงมีไม่ด้อยไปกว่าผู้ชาย

คำสำคัญ: เลือดข้นคนจาง, สถานภาพและบทบาท, สตรีนิยม, คนจีนพลัดถิ่น

ABSTRACT

The purposes of this research are to analyze the status and role of Chinese women and to compare the evolution that affects Chinese women's concept of thinking in each generation, which appears in the novel, *Luead Khon Kon Jang (In Family We Trust)*, written by Ruthaiwan Wongsirasawat. Three characters were analyzed are Pranee Jira-Anan, Passorn Suriyaphairot and Nicha Jira-Anan who represented the 1st, 2nd and 3rd generation of Chinese women. This research utilized the qualitative methodology. A novel analysis of the story is based on Feminism theory. The research showed that the status and role of Chinese women in each generation cannot be changed since the status is something that people are born with. Thus, it sets the role of Chinese women to abide by social conditions from generation to generation. Second, the evolution that affects the concept of thinking in each generation of Chinese women began to change due to many factors such as social conditions, education and parenting. In other words, 1st generation Chinese women have been adhering and following the traditions. 2nd generation Chinese women started to demand equal rights between women and men. Lastly, 3rd generation Chinese women are confident and brave enough to speak their mind. This shows the evolution of the thinking process that women are starting to advocate for gender equality. Also, it shows the social potential that women and men are equal.

Keywords: In Family We Trust, Status and Role, Feminism, Displaced Chinese.

บทนำ

เรื่องเลือดข้นคนจาง บทประพันธ์ของ กฤษณา อโศกสิน วงศ์สิริสวัสดิ์ เป็นบทละครโทรทัศน์ออกอากาศทางช่องวันทีวี่ เมื่อปี พ.ศ. 2561 และได้รับกระแสการตอบรับจากผู้ชมทั้งทางบ้านและโซเชียลมีเดียอย่างล้นหลาม (Wirut, 2019) และ

ด้วยกระแสความนิยมดังกล่าวจึงได้มีการนำบทโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวมาเผยแพร่ในรูปแบบนวนิยาย ตีพิมพ์ครั้งแรก เมื่อเดือนมีนาคม 2562 และตีพิมพ์ครั้งที่ 2 ในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน คือเดือนเมษายน 2562 เนื้อหาของเรื่องกล่าวถึงครอบครัว

คนจีนพลัดถิ่น “ตระกูลจิระอนันต์” ที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทย สุกิจ จิระอนันต์ (อาภิง) และลูก ๆ ทั้งลูกสาว ลูกชาย ร่วมกันสร้างและสืบสานธุรกิจโรงแรมจนมีชื่อเสียง เมื่อสุกิจ จิระอนันต์ เสียชีวิต ได้มีการแบ่งมรดกโดยที่ลูกชายทุกคน และหลานชายคนโตได้รับมรดกเท่ากัน คือ หุ่น 25 เปอร์เซ็นต์ของโรงแรม ส่วนลูกสาวได้ส่วนแบ่งเป็นเงินจำนวน 200 ล้านบาท

ซึ่งนับเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับมูลค่าหุ้นในธุรกิจโรงแรม ทั้ง ๆ ที่เธอเป็นผู้ร่วมสร้างธุรกิจนี้มา และปราณี จิระอนันต์ หรืออาม่า (ภรรยา) ได้รับส่วนแบ่งเป็นเงินสดจำนวน 20 ล้านบาท จากการแบ่งมรดกตามพินัยกรรม จะเห็นได้ว่า ผู้หญิงได้รับโอกาสและได้รับสิทธิแตกต่างจากผู้ชาย ดังนั้นนวนิยายเรื่องนี้จึงมีความน่าสนใจที่เนื้อหาแสดงให้เห็นมุมมองทัศนคติของคนจีนที่ปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างไร้ความเสมอภาค และที่สำคัญจากนวนิยายผู้หญิงในเรื่องมีการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพเพื่อความยุติธรรมให้แก่ตนเอง ในขณะที่ผู้หญิงบางคนก็ยอมรับหลักปฏิบัติตามธรรมเนียมอย่างศิโรราบ แสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงต่อระบบคิดที่เกิดขึ้นกับตัวละครสตรีในเรื่องได้อย่างน่าสนใจ

ประเทศไทยมีชาวจีนจำนวนมากที่อพยพเข้ามาตั้งหลักปักฐานเข้ามาในรูปแบบเสื่อผืนหมอนใบ ด้วยเหตุนี้ในวรรณกรรมมีการนำเรื่องราวของคนจีนมาประกอบสร้างในวรรณกรรมไทยหลายเรื่องและได้สอดแทรกความเชื่อ ค่านิยมของคนจีนที่พวกเขายึดถือปฏิบัติตั้งแต่อดีตลงมาในวรรณกรรมด้วย เช่น สังคมจีนให้ความสำคัญกับระบบชายเป็นใหญ่ ดังนั้นผู้หญิงจีนจึงมักถูกบีบคั้น

ผ่านการครอบงำของระบบความเชื่อและการปกครองซึ่งมีพื้นฐานการคิดแบบเต๋าและขงจื้อ โดยขงจื้อจะมีปรัชญาที่ฮ่องเต้ราชวงศ์ต่าง ๆ นำมาใช้ในการปกครองสังคม เช่น ปรัชญาที่เกี่ยวกับเพศหญิงว่า “สตรีไร้ความสามารถนับว่าดี” “สตรีควรมีความอ่อนน้อมถ่อมตน” “สตรีต้องใช้ชีวิตเพื่อบุรุษ” (YUAN, 2017) จะเห็นได้ว่าการหล่อหลอมผ่านปรัชญาดังกล่าว ทำให้ฐานะทางสังคมและสิทธิของสตรีตกต่ำลงไปอีกโดยเฉพาะค่านิยมที่ชายเป็นใหญ่หรือที่เรียกว่า “ปิตาธิปไตย” นอกจากนี้ ภาษาจีนแต่จื้อมีสำนวนหนึ่งกล่าวถึงสถานะของบุตรสาวคือ จ่าว เกี้ย แก้ว บัก หนึ่ง ใก้ หมายถึงบุตรสาวออกเรือนก็กลายเป็นสมบัติของคนอื่น สำนวนนี้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่คนจีนไม่นิยมบุตรเพศหญิง (กิตติยา วิทยาประพัฒน์, Withayapraphat, 2012) จากการครอบงำผ่านปรัชญา ภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือของปฏิบัติการทางความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรม ล้วนจำกัดสิทธิของสตรีโดยสิ้นเชิง ทำให้สตรีถูกมองว่าเป็นสิ่งของไร้ความสามารถ สิ่งเหล่านี้จึงถูกสะท้อนออกมาผ่านการประกอบสร้างทางวรรณกรรมด้วย

การศึกษาวรรณกรรมที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเพศสถานะ (gender) โดยเฉพาะสถานะของสตรีคือ ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism) ซึ่งัญญาสังขพันธานนท์ (Sangkhapunthanon, 2016) อธิบายว่า สตรีนิยม คือ การวิจารณ์วรรณกรรมที่มองความเป็นหญิงและชาย ผู้หญิงมักถูกจัดระเบียบหรือจัดการไม่ให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกพื้นที่และสถาบันทางสังคม ผู้หญิงจึงปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะเหล่านี้ให้หมดสิ้นให้ความสำคัญกับสิทธิและความเสมอภาคระหว่างหญิง

และชาย รวมถึงวิเคราะห์บริบทวัฒนธรรม เงื่อนไขของสังคมที่ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมระหว่างชาย-หญิง โดยเฉพาะการศึกษาสตรีนิยมในแนวสังคมวิทยาที่มุ่งให้เห็นว่าสภาพสังคมแบบชายเป็นใหญ่ส่งผลและมีอิทธิพลต่อสถานภาพและบทบาทของสตรี สรุปคือสตรีนิยมเป็นแนวคิดที่เน้นการอธิบายเรื่องความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงซึ่งมีหลายแนวทางด้วยกันแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย วิธีการเข้าสู่ปัญหา ความคิดพื้นฐาน และแนวทางแก้ไขปัญหา ให้ความสำคัญกับสตรี รวมถึงอธิบายระบบคิดของสตรีที่มีต่อสิ่งรอบตัว เช่น ความไม่ยุติธรรมอันเกิดจากสังคม ความเชื่อหรือวัฒนธรรมที่ปิดกั้นสิทธิของสตรี

นวนิยายเรื่องเลือดข้นคนจางเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดเรื่องราวของคนจีนซึ่งอพยพเข้ามาตั้งหลักปักฐานในประเทศไทย สอดแทรกเรื่องราวทางวัฒนธรรม แนวปฏิบัติของคนจีนรวมถึงมุมมองทัศนคติของชาวจีนที่ปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างไรความเสมอภาค ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมของเพศสถานะตัวละครสตรีที่ถูกลำเลียงในเรื่อง ปราบกบฏบทบาทของสตรีในหลายช่วงอายุ จำแนกเป็นรุ่นตามสถานภาพในครอบครัว ซึ่งแต่ละรุ่นสตรีจะแสดงวิวัฒนาการระบบคิดและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวละครสตรีในครอบครัวคนจีนที่ปรากฏอยู่ในนิยายเรื่องดังกล่าว โดยจะศึกษาสถานภาพและบทบาทสตรีในเรื่องเพื่อเปรียบเทียบวิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบความคิดของสตรี อันจะนำไปสู่การทำความเข้าใจ วิธีคิด สถานภาพ และบทบาทของสตรีจีนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทตัวละครสตรีในครอบครัวคนจีนพลัดถิ่น ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เลือดข้นคนจาง ของ ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์

2. เพื่อเปรียบเทียบวิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบความคิดของสตรีแต่ละรุ่นที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง เลือดข้นคนจาง ของ ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะตัวบทจากนวนิยายเรื่อง เลือดข้นคนจาง ของ ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์ ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์มติชน : พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2562

2. ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะตัวละครสตรีซึ่งมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง จำนวน 3 ตัวละคร ได้แก่

2.1 ปราณี จิระอนันต์ (อาม่า) เป็นตัวแทนสตรีในครอบครัวคนจีน รุ่นที่ 1

2.2 ภัตสร สุริยไพโรจน์ (ภัตสร) เป็นตัวแทนสตรีในครอบครัวคนจีน รุ่นที่ 2

2.3 นิชา จิระอนันต์ (เหม่เหม่) เป็นตัวแทนสตรีในครอบครัวคนจีน รุ่นที่ 3

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) คือ แนวคิดทฤษฎีที่เรียกว่าสตรีนิยมซึ่งมีความหมายรวมถึงความเชื่อที่ว่าความเป็นผู้หญิงและชายนั้นถูกทำให้แตกต่างกันโดยสังคมของเราและผู้หญิงมักจะถูก

จัดระเบียบหรือจัดการไม่ให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกพื้นที่และสถาบันทางสังคมจึงมีความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะนี้ให้หมดไปโดยการนำเสนอทัศนคติใหม่ทางสังคมที่จะขจัดความคิดเก่าที่ว่าทำไมผู้หญิงจึงเป็นอย่างนั้นและพยายามมองด้วยทัศนคติใหม่ที่ว่าผู้หญิงไม่ได้มีฐานะที่ต่ำต้อยและผู้ชายก็ไม่ได้เหนือกว่า (ธัญญา สังขพันธานนท์, Sangkhapunthanon, 2016) ดังนี้ 1) พิจารณาบทบาทและสถานภาพของตัวละครหญิง 2) พิจารณาความสัมพันธ์ของตัวละครหญิงกับตัวละครอื่น ๆ 3) พิจารณาบทบาทของตัวละครหญิงกับชาย และ 4) พิจารณาทัศนคติของตัวละครรวมถึงโลกทัศน์ของตัวละครหญิง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลจากนวนิยายเรื่องเลือดข้นคนจาง ของ ฤทัยวรรณ วงศ์สิรสวัสดิ์ ฉบับจัดพิมพ์โดยมติชนปี พ.ศ. 2562 วิเคราะห์ตัวละครหญิงตามแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) จำนวน 3 ตัวละคร โดยกำหนดให้ตัวละครปราณี จิระอนันต์ (อาม่า) เป็นตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 1 ตัวละครภัสสร สุริยไพโรจน์ เป็นตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 2 และตัวละครนิชา จิระอนันต์ (เหมมเหมม) เป็นตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 3 อธิบายผลการวิจัยโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครที่ส่งผลกระทบต่อระบบความคิดของสตรีในครอบครัวคนจีนพลัดถิ่นจากนวนิยายเรื่องเลือดข้นคนจาง ปราบกฏผลการวิจัยดังนี้

สถานภาพและบทบาทของตัวละครหญิง

ปราณี จิระอนันต์ (ตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 1)

ปราณี จิระอนันต์ เป็นสตรีจีนที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเมืองไทยพร้อมกับครอบครัว ตั้งแต่ยังเด็ก เมื่อโตขึ้นปราณีได้มาพบรักกับสุกิจ ทั้งคู่ช่วยกันสร้างเนื้อสร้างตัวโดยเริ่มจากการเป็นลูกจ้างในร้านอาหารและในโรงแรมอยู่หลายปีด้วยความมานะอดุสาหะ ทั้งสองคนช่วยกันสร้างธุรกิจโรงแรมจนประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าปราณีถูกเลี้ยงดูมาในสภาพสังคมของคนจีนโดยพ่อแม่ที่เป็นคนจีนแท้ จึงยึดมั่นในขนบธรรมเนียมแบบคนจีนอย่างเคร่งครัด นำไปสู่การแสดงสถานภาพและบทบาทของตัวละคร อธิบายได้ดังนี้

สถานภาพและบทบาทของภรรยา

ภรรยามีหน้าที่ในการดูแลงานบ้านและเชื้อเพลิงสามีเคารพการตัดสินใจของสามีตามระบบของวัฒนธรรมโดยส่วนใหญ่หน้าที่ของผู้ชายคือการหาเงิน เช่น เหตุการณ์ในงานวันเกิดของอากง ลูกหลานมากันครบถ้วน ทำให้อากงมีความสุข อาม่าในฐานะภรรยาจึงมีความสุขไปด้วย ดังข้อความ “ทุกคนต่างมองภาพนั้น อากงวาดเป็นภาพ 2 มิติ ลงสีสวยงามรายละเอียดในภาพประกอบไปด้วยสมาชิกทั้งหมดของแต่ละครอบครัว ทุกคนต่างชื่นชมภาพวาดนั้น ขณะที่ฉันเข้าไปหอมแก้มอากงด้วยความภูมิใจ” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิรสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 21) จะเห็นได้ว่าปราณี จิระอนันต์ มีสถานภาพภรรยาจึงมีบทบาทในการดูแลสามี คอยให้การสนับสนุนสามี อยู่ตลอดอีกทั้งยังชื่นชม เคารพและจงรักภักดีต่อสุกิจ ทำให้เห็นถึงความรัก ความผูกพันที่ภรรยามีต่อ

สามีอย่างไม่เสื่อมคลาย ถึงแม้ว่าสามีจะเสียชีวิตไปแล้ว แต่ปราณีก็ยังปฏิบัติหน้าที่ของภรรยาต่อไปด้วยความเคารพ

สถานภาพและบทบาทแม่ แม่มีบทบาทหน้าที่อบรมสั่งสอนลูก ๆ ทุกคนให้เป็นคนดี ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกและมีหน้าที่แบ่งเบาภาระของสามีโดยการดูแลความเรียบร้อยของคนในบ้าน ดังนั้นหน้าที่การดูแลลูก จึงตกเป็นของภรรยาหรือแม่ ในตัวบท ปราณี จิระอนันต์ มีลูก 5 คน ได้แก่ ประเสริฐ เมธ ภัสสร กรกันต์ และมนฤดี เธอเลี้ยงดูลูกทุกคนตามแบบขนบธรรมเนียมจีน แต่ให้ความสำคัญกับลูกชายมากกว่าลูกสาว ดังเหตุการณ์หนึ่งในงานศพของอากง ที่มีการจัดลำดับหลานตามความสำคัญซึ่งลูกของลูกสาวจัดอยู่ลำดับปลายแถว ในฐานะหลานนอก ดังข้อความว่า “หลานใน คือลูกของลูกชายอากง ส่วนลื้อเป็นหลานนอกเพราะเป็นลูกของลูกสาวอากง” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 33) แต่ถึงแม้ว่าลูกชายและลูกสาวจะได้รับการปฏิบัติที่ต่างกัน แต่แม่ก็รักลูกทุกคน แม้ว่าลูกจะเสียชีวิตไปแล้ว แต่แม่ก็ยังคงทำหน้าที่ดูแลหลานต่อจากลูก ดังข้อความตอนที่ปราณี จิระอนันต์ กำลังทำอาหารอยู่กับก๊วยเตี้ยว ซึ่งเป็นลูกของมนฤดีซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว ปราณีก็ยังคงนึกถึงลูกสาวอยู่เสมอ ข้อความที่ปรากฏว่า “ขณะลวกเส้นหมี่เมนูหมี่ซั่วฉันคิดถึงมนฤดีแม่ของก๊วยเตี้ยว ไม่มีอะไรเศร้าไปกว่าการที่พ่อแม่ต้องไปงานศพลูกตัวเอง” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 19) จะเห็นได้ว่าปราณี จิระอนันต์ มีสถานภาพแม่ จึงมีบทบาทในการคอยอบรมสั่งสอนให้ลูกทุกคนเป็นคนดี คอยชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้ลูกมี

คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปราณีคอยเฝ้ามองลูกทุกคนด้วยความรักและความหวังดี

สถานภาพความเป็นย่า, ยาย ย่า ยายมีบทบาทในการดูแลหลานด้วยความรัก อบรมสั่งสอนให้หลานทุกคนให้เป็นคนดี เอาใจใส่กับหลานทุกคนเพื่อหวังให้หลานมีชีวิตที่มีความสุข และมีหน้าที่การงานที่ดี ดังข้อความที่ปรากฏ เช่น “ความสุขของฉันมาจากความรักความกลมเกลียวของลูกหลาน อย่างเช่นเย็นนี้ ลูก ๆ หลาน ๆ ของฉันทุกคนจากบ้านทุกบ้านจะมาพร้อมหน้าในบ้านของฉัน เพราะเป็นวันเกิดปีที่ 84 ของสุกิจ-อากงของหลานชายทั้งแปดและหลานสาวอีกหนึ่ง ฟิท อีเอิร์น เต่า เต๋ย ก๊วยเตี้ยว เวกัส มาเก้า และเหม่เหม่” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 17) จะเห็นได้ว่าปราณี จิระอนันต์ มีสถานภาพย่า, ยาย จึงมีบทบาทในการคอยอบรมสั่งสอนให้หลานทุกคนเป็นคนดี เมื่อหลานทุกคนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ปราณีคอยเฝ้ามองหลานทุกคนด้วยความรักและความหวังดี เพื่อให้หลานทุกคนใช้ชีวิตของตนเองในแบบที่มีความสุข

ภัสสร สุริยไพโรจน์ (ตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 2)

ภัสสรเป็นลูกสาวของปราณี จิระอนันต์ และสุกิจ จิระอนันต์ จากเนื้อเรื่องกล่าวว่า ภัสสรเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีการศึกษา เธอเป็นลูกคนจีนที่มีหัวสมัยใหม่ซึ่งหลังเรียนจบก็ได้เข้ามาช่วยบริหารพัฒนากิจการโรงแรมจิราโนนตาสาชาพิทยา ต่อมาเธอได้แต่งงานกับวิเชียรซึ่งเป็นตำรวจ จากนั้นภัสสรนำความรู้ทั้งหมดที่ตนเองมีกลับมาพัฒนากิจการโรงแรม โดยที่เธอเป็นผู้บริหารร่วมกับกับพี่ชายจนโรงแรมมีชื่อเสียง จึงถือได้ว่าภัสสรประสบความสำเร็จในด้านการ

ทำงาน ดังข้อความที่ปรากฏในตอนหนึ่ง “เก่งมากนะ ลูกจีนไม่มีเส้นสาย เริ่มด้วยร้านอาหารร้านเดียว ยิ่งที่พัทธาตอนี้ก็คึกคักมาก ผู้บริหารเป็นผู้หญิง ลูกสาวคนเดียวของบ้าน เข่านางแอกทีฟสุด ๆ หัวสมัยใหม่ แล้วก็ลูกน้องรักมาก นางแต่งงานกับนายตำรวจใหญ่ด้วย ดีเนอะมีทั้งลาภทั้งยศ” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 15)

จากภูมิหลังของตัวละคร คือ ภัสสร สุริยไพโรจน์ แสดงให้เห็นว่าภัสสร สุริยไพโรจน์ เกิดและโตมาที่ประเทศไทยหลังจากเรียนจบก็ได้กลับมาบริหารธุรกิจของครอบครัว ทำทุกอย่าง ตั้งแต่กิจการโรงแรมจิรานันตา แต่ก็ยังไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง นำไปสู่การแสดงสถานภาพและบทบาทของตัวละคร อธิบายได้ดังนี้

สถานภาพและบทบาทลูก ภัสสร สุริยไพโรจน์ มีสถานภาพลูกมีบทบาทในการช่วยดูแลงานภายในบ้าน อีกทั้งยังจบการศึกษามาช่วยทำงานในกิจการโรงแรมจิรานันตาของครอบครัว ซึ่งทำให้กิจการเติบโตอย่างรวดเร็ว ภัสสรเป็นคนฉลาด และมีความสามารถในการบริหารธุรกิจ แสดงให้เห็นว่าเธอมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ในฐานะลูก ดังข้อความ “ฉันทำงานเก่ง ลูกน้องเคารพนับถือเชื่อฟังการนำของฉัน คู่ค้าปฏิบัติต่อฉันแบบผู้บริหารด้วยกัน วงการธุรกิจโรงแรมยอมรับฉัน และตั้งแต่เริ่มทำกิจการโรงแรมจิรานันตาพัทธา มาถึงวันนี้ 23 ปี ฉันมั่นใจว่าฉันทำให้ตระกูลจิระอนันต์ มั่งคั่ง จิรานันตาเป็นโรงแรมหนึ่งในห้าของพัทธา ที่มีแขกเข้าพักเกิน 65% ตลอดปี ช่วงฟឹคซีชั่นนั้นไม่ต้องพูดถึง และ 2 ปีที่ผ่านมาฉันสร้างชื่อเสียงให้ตระกูลยิ่งขึ้นด้วยการเปิดกิจการโรงแรมลระลอยได้

แห่งแรกของประเทศ” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 43-44) จะเห็นได้ว่า ภัสสร สุริยไพโรจน์ มีสถานภาพลูก มีบทบาทในการดูแลงานบ้าน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อมาช่วยบริหารธุรกิจของครอบครัว แสดงให้เห็นถึงความกตัญญู และความเคารพต่อพ่อแม่

สถานภาพและบทบาทพี่น้อง พี่น้องมีบทบาทในการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันคอยให้การสนับสนุนกันในทุกด้าน ในบรรดาพี่น้องของภัสสร สุริยไพโรจน์ ประกอบไปด้วย ประเสริฐ จิระอนันต์ เมธ จิระอนันต์ ภัสสร สุริยไพโรจน์ และกรกันต์ จิระอนันต์ ยกตัวอย่างตอนที่ภัสสรรู้สึกผิดในใจจึงเข้ามาสารภาพกับเมธ ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต ภัสสรไปเยี่ยมเมธถึงเรือนจำและสารภาพว่าเธอเห็นเหตุการณ์ที่คริส (ภรรยาของประเสริฐ) วางยาพิษพิม (ภรรยาของเมธ) จนทำให้พิมต้องตาย หลังจากที่เมธรู้ความจริงก็ไม่ได้โกรธภัสสร แสดงให้เห็นถึงสายใยความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องของเมธและภัสสรที่ให้อภัยซึ่งกันและกัน ดังข้อความ “ฉันมีเรื่องที่ต้องบอกเสีย” ฉันโพล่ง แล้วอีกอ๊กอยู่ใต้ใจหนึ่ง ก่อนจะรวบรวมความกล้าแล้วออกไป

“ความจริงตอนที่ซื้อ คริสวางยาซื้อพิม ฉันเห็นทุกอย่างแต่ฉันก็ไม่ได้ห้าม ฉันปล่อยให้มันเกิดขึ้น จนเรื่องมันร้ายแรง...ฉันขอโทษนะเสีย” ฉันคาดว่าเขาจะโกรธแต่เขานิ่งไปพักหนึ่ง

“ช่างมันเถอะสร”

“เสียไม่โกรธฉันหรือ”

“โกรธ...แต่โกรธแล้วยังไง”

(ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 341-342)

จะเห็นว่า ภัทสร สุริยไพโรจน์ มีสถานภาพพี่น้อง จึงมีบทบาทในการคอยช่วยเหลือพี่น้อง มีความผูกพันระหว่างพี่น้อง เนื่องจากเติบโตและถูกเลี้ยงดูมาด้วยกัน จึงมีความรักและเคารพซึ่งกันและกัน

สถานภาพและบทบาทภรรยา ภรรยา มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยแบ่งเบาภาระของสามี ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เมื่อภัทสรมีครอบครัว เธอจึงแยกออกมาจากบ้านของป้าและสุกิจในตอน ที่เธอตกเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีฆาตกรรมประเสริฐ ทำให้วิเชียรที่มีอาชีพเป็นตำรวจ คอยดูแลภัทสรไม่ได้ จึงฝากให้ลูก ๆ ดูแลภัทสรแทน เธอไม่ได้โกรธหรือต่อว่าวิเชียรกลับยิ่งเข้าใจในความหวังดีของสามี ดังข้อความ

“ม๊า พ่อคงไม่ได้มา สน.กับม๊าแล้วนะ พ่อเป็นตำรวจมันดูไม่เหมาะ พ่อจะให้ฮู้กับเอิร์นมาเป็นเพื่อน”

“ม๊าเข้าใจ” ฉันทิ้มบาง ๆ ยืนยันตามนั้นเพื่อให้เขาสบายใจ

“ม๊าตำรวจเค้าว่าไงบ้าง”

“เอิร์นให้ม๊าพักก่อน” วิเชียรปรามลูก
(ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 92-93)

จะเห็นได้ว่า ภัทสร สุริยไพโรจน์ มีสถานภาพภรรยา จึงมีบทบาทในการคอยให้กำลังใจให้ข้อเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพและซื่อสัตย์ต่อสามี

สถานภาพและบทบาทแม่ สถานภาพความเป็นแม่มีบทบาทในการดูแลอบรมลูก ๆ ทั้ง 4 คน คือ อัศวะ สุริยไพโรจน์ (อ๊) ภัทระ สุริยไพโรจน์

(เอิร์น) วิชญา สุริยไพโรจน์ (เต๋า) และ ธนัต สุริยไพโรจน์ (เต้ย) ภัทสรเป็นผู้หญิงที่ฉลาด เธอเก่งทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้านสามารถดูแลลูก ๆ ทั้งสี่คนได้ ขณะที่วิเชียรซึ่งมีอาชีพเป็นตำรวจ จะต้องเข้าเวร หรือออกต่างจังหวัด ทั้งต้องไปเรียนต่อตำรวจถึง 2 ปี แสดงให้เห็นว่าภัทสรมีความรู้ ความสามารถ ที่ทำให้ทุกคนในครอบครัวเห็นความสามารถ และวิสัยทัศน์ในการทำงานของเธอ ดังข้อความว่า “ตั้งแต่เด็กมาแล้วที่บ้านเรายอมรับการเป็นผู้นำของแม่ พ่อบอกว่าแม่ของเราเป็นคนมีวิสัยทัศน์ทั้งเรื่องงานและเรื่องบ้าน จิรานั้นตาจะไม่ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงขนาดนี้ ถ้าไม่มีแม่เป็นกรรมการจัดผู้จัดการ ส่วนบ้านเราที่มีพ่อเป็นตำรวจและจำเป็นต้องเข้าเวร ตรวจท้องที่ออกต่างจังหวัดไม่เป็นเวลา และไปศึกษาต่อหลักสูตรนายตำรวจชั้นสูงที่ต่างประเทศอีก 2 ปี ถ้าไม่มีแม่วางแผนการใช้ชีวิตประจำวันให้ลูกและเลือกสถานศึกษาที่มีมาตรฐานสูงให้ละก็โอกาสที่ลูกชายสี่คนจะละอะมืออยู่มาก” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 162) จะเห็นได้ว่า ภัทสร สุริยไพโรจน์ มีสถานภาพแม่ มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี รักและห่วงใยลูกอีกทั้งยังคอยให้การสนับสนุนลูกทุกคนอย่างเต็มกำลังความสามารถ สามารถเป็นผู้นำของครอบครัวแทนสามีได้ จะเห็นว่าผู้หญิงเริ่มมีบทบาทในเรื่องการตัดสินใจในครอบครัวมากยิ่งขึ้น ผู้หญิงสามารถเป็นเพื่อนคู่คิดร่วมกับผู้ชายได้

ณิชา จิระอนันต์ (เป็นตัวแทนสตรีจันรุ่นที่ 3)

ณิชา จิระอนันต์ หรือ เหม่เหม่ เป็นลูกของ เหม่ จิระอนันต์ เหม่เหม่เด็กผู้หญิงที่ฉลาด เรียนเก่ง ตอนเด็ก ๆ เธอเคยได้รับความรักจากทั้งพ่อและแม่

แต่แล้ววันหนึ่งแม่หายออกไปจากบ้าน ทำให้เธอต้องอาศัยอยู่กับพ่อเพียง 2 คนตลอดมา ดังข้อความ “มันเริ่มในเย็นวันหนึ่ง หนูกลับจากโรงเรียนก็วิ่งเข้าบ้านร้องเรียกหาแม่ จะบอกว่าคุณครูสั่งให้เตรียมใบตองกับดอกไม้ธูปเทียนไปทำกระทง หนูวิ่งเข้าครัวก่อนเลยเพราะปกติแม่จะอยู่ในนั้น ถ้าไม่เรียงขนมใส่จานก็ต้องปอกผลไม้ แต่วันนั้นไม่ปกติ เพราะจากในครัวหนูก็วิ่งขึ้นไปดูในทุกห้องทั้งชั้นล่างและชั้นบน แต่ไม่เห็นแม่ที่ไหนเลย หนูก็เลยรีบวิ่งกลับออกไปหาป้า ป้าจอดรถแต่ไม่ยอมลงจากรถ พอหนูบอกป้าว่า “ป้าช่วยด้วยแม่หาย” ป้าถึงได้เปิดประตูรถลงมา ป้าย่อตัวลงนั่งคุกเข่าจับไหล่หนู มองเข้าไปในตาหนู แล้วป้าก็พูด “เหม่เหม่ แม่เขาไม่รักเราแล้วเขาไม่อยู่กับเราแล้ว” หนูก็อยู่กับความเชื่ออันนั้นมาจนจบชั้นประถม” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 245-246) จาก ภูมิหลังของตัวละครคือ นิชา จิระอนันต์ (เหม่เหม่) เธอถูกเลี้ยงดูมาโดยพ่อเพียงคนเดียวตั้งแต่เด็ก ตั้งแต่นั้นมาเธอก็คิดว่าต้องปกป้องและดูแลพ่อ นำไปสู่การแสดงสถานภาพและบทบาทของตัวละคร อธิบายได้ดังนี้

สถานภาพและบทบาทลูก นิชา จิระอนันต์ (เหม่เหม่) มีสถานภาพลูกมีบทบาทในการเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ เหม่เหม่ต้องคอยดูแลและปกป้องพ่อมาโดยตลอด เนื่องจากเธอมีโรคประจำตัวและดื่มเหล้าอย่างหนัก ดังตอนที่เธอดื่มเหล้าหนักจนอาเจียน เหม่เหม่ต้องคอยลูบหลังให้เธออยู่ตลอด เมื่อเธอเมาก็จะร้องไห้ทุกครั้ง เธอทำหน้าที่ลูกและอยู่เคียงข้างพ่อ เธอไม่เคยดูว่าเมื่อกินเหล้า ไม่เคยคิดน้อยใจที่มีพ่ออ่อนแอ ทุกครั้งที่เหม่เหม่บอกรักก็จะทำให้เธอยิ้มขึ้นมาได้ แสดง

ให้เห็นถึงความรัก ความกตัญญูเหม่เหม่มีต่อพ่อ ดังข้อความ “คุณรู้มั๊ยคะ ทุกวันนี้เวลาหนูส่องกระจก หนูไม่เคยมองเห็นเด็กอายุ 18 ปีเลย เพราะตั้งแต่ขึ้นชั้นประถมหนึ่ง หนูก็ต้องดูแลผู้ใหญ่ตัวโตมาโดยตลอด หนูพูดเลยว่ามันเป็นงานหนักมากสำหรับบ่าเล็ก ๆ ของหนู หลังจากนั้นเราสองคนพ่อลูกก็ไม่พูดถึงแม่อีกเลย หนูรู้ว่าหนูโชคดีพอแล้ว แม้ว่ามีบ้างบางวันที่หนูต้องนั่งเฝ้าป้าเมาหลับอยู่ที่โซฟา หรือไปลูบหลังให้ป้าเวลาเขาอ้วก หรือบางที่ที่เขาเมาแล้วร้องไห้หนูก็จะพูดว่า “หนูรักป้า” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 246-247) จะเห็นได้ว่า นิชา จิระอนันต์ มีสถานภาพลูกจึงมีบทบาทในการเชื่อฟังคำสั่งสอนรักและเคารพ ตอบแทนพระคุณโดยการดูแลพ่อ ตั้งใจเรียนเพื่อให้พ่อภูมิใจในตัวเองมีความผูกพันกับพ่อมาก

จากภูมิหลังของตัวละครทั้ง 3 รุ่น คือ ปราณิ จิระอนันต์ ซึ่งเป็นชาวจีนพลัดถิ่น ซึ่งอพยพตามครอบครัวจากแผ่นดินใหญ่มาตั้งหลักปักฐานในประเทศไทยทำให้ปราณีได้รับอิทธิพลการปฏิบัติตนตามแบบคนจีนแผ่นดินใหญ่ทั้งหมด แต่เมื่อสตรีรุ่นที่ 2 คือ ภัสสร สุริยไพโรจน์ เธอเกิดในประเทศไทย และเจริญเติบโตท่ามกลางสังคมและวัฒนธรรมไทย จึงมีระบบคิดที่แตกต่างจากปราณี จิระอนันต์ และเมื่อสตรีรุ่นที่ 3 คือ นิชา จิระอนันต์ เธอเกิดและเจริญเติบโตในประเทศไทยท่ามกลางสังคมและวัฒนธรรมไทยเช่นเดียวกับภัสสร หากแต่ว่าขนบธรรมเนียมแบบจีนที่พ่อของเธอยึดถือปฏิบัติไม่ได้เคร่งครัดมากเท่ากับแม่ของภัสสร จากภูมิหลังของตัวละครนำไปสู่การแสดงบทบาทที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

บทบาทของภัสสร สุริยไพโรจน์ และนิชา จิระอนันต์ ที่เหมือนกัน คือ ความกตัญญู ภัสสร ถูกเลี้ยงดูโดยพ่อแม่ที่เป็นคนจีนพลัดถิ่นในประเทศไทย ภัสสรเชื่อฟังคำสั่งสอนพ่อแม่ เมื่อภัสสรโตขึ้นจึงอยาก ตอบแทนพระคุณพ่อแม่โดยการบริหารธุรกิจของครอบครัว ด้านนิชา จิระอนันต์ ถูกเลี้ยงดูโดยพ่อเพียงคนเดียว เธอรักพ่อมาก นิชา แสดงความกตัญญูต่อพ่อโดยการลุกขึ้นมาปกป้องพ่อตามศักยภาพของเธอเองส่วนบทบาทที่ภัสสรแตกต่างจากนิชา คือเรื่องของการรักของพี่น้อง เพราะตั้งแต่เล็กจนโต ภัสสรโตมาในครอบครัวใหญ่ ที่มีทั้งพ่อ แม่ และพี่ชาย น้องชายทั้ง 3 ซึ่งอยู่ร่วมกันตามวัยที่ไล่เลี่ยกัน ทั้งสี่คนคอยให้ คำชี้แนะกัน ด้วยความรักและความผูกพัน คอยช่วยเหลือกัน ฉะนั้นภัสสรจึงรักและเคารพพี่น้องของเธอ จนเกิดเป็นความสายสัมพันธ์ที่ไม่อาจบั่นทอนกันได้ ส่วนนิชา จิระอนันต์ เป็นลูกคนเดียว เธอถูกพ่อเลี้ยงดูมาเพียงคนเดียว ดังนั้นนิชา จิระอนันต์ จึงผูกพันกับพ่อมาก และไม่มีความผูกพันแบบพี่น้องเหมือนอย่างภัสสร สุริยไพโรจน์

วิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบคิดของสตรีในแต่ละรุ่น

จากภูมิหลังของตัวละคร และสถานภาพนำไปสู่การแสดงบทบาทของตัวละครหญิงทั้ง 3 รุ่นที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะตัวละครแต่ละตัว แม้จะเป็นครอบครัวเดียวกัน แต่เกิดและเติบโตมาในสังคมที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังได้รับการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมือนกัน ทำให้การแสดงระบบคิดของตัวละครแต่ละรุ่นมีวิวัฒนาการแตกต่างกันตามไปด้วย อธิบายได้ดังนี้

วิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบคิดของปราณี จิระอนันต์

ปราณี จิระอนันต์ เป็นคนจีนโดยกำเนิดเกิดในประเทศจีน อพยพมาตั้งรกรากในประเทศไทยในฐานะ “คนจีนพลัดถิ่น” ดังนั้น เธอจึงเข้ามาในประเทศไทยด้วยความเป็นคนจีนอย่างเต็มตัว ปราณียึดมั่นในอุดมการณ์ความคิดของตนเองทั้งวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่สั่งสมมา เธอถูกครอบงำโดยขนบธรรมเนียมดั้งเดิมที่ถือปฏิบัติของคนจีน ซึ่งปราณียอมรับธรรมเนียมเหล่านั้น อีกทั้งขนบธรรมเนียมเหล่านี้ยังเป็นตัวกำหนดโลกทัศน์ ความคิดของเธอ เนื่องจากในสังคมจีนให้ความสำคัญกับผู้ชาย ดังนั้นเธอจึงเคารพผู้ชายโดยเฉพาะสามี ดังตอนที่แบ่งปันยกกรรม ปราณีได้รับเงินสดจำนวน 20 ล้านบาท พร้อมบ้านและที่ดิน แม้ว่าปราณีจะได้ส่วนแบ่งเพียงน้อยนิดเมื่อเทียบกับมรดกทั้งหมดแต่เธอก็ไม่คิดโต้แย้งใด ๆ เพราะเคารพในการตัดสินใจของสามี ขณะที่ภัสสรได้มรดก 200 ล้าน แต่เธอก็รู้สึกว่ามันไม่ยุติธรรมเมื่อเทียบกับมรดกทั้งหมด ดังข้อความ

“ม่่ามีอะไรหรอ” ฉันทพยายามอย่างยิ่งที่จะไม่มีน้ำเสียง บ้านี้ไม่ชอบให้ลูกมีน้ำเสียง

“ม่่าอยากอธิบาย ลื้อเข้าใจไ่มั้ย ว่าป้ามีเหตุผลอะไรถึงแบ่งปันยกกรรมแบบนี้”

“ไม่ต้ออธิบายก็ได้ม่่า หนูไม่แปลกใจหรอที่ป้าทำแบบนี้ บ้านเราก็เป็นแบบนี้มาตลอด”

“ม่่าจำไ่มั้ย แต่ก่อนบ้านเรากินข้าวด้วยกัน ม้าจะคืบกำมูให้แต่อาเฮียสองคน ลูกสาวไม่เคยได้กินของดีหรอ”

“หนูคงโง่เองทั้ง ที่คิดว่าถ้าทำตัวให้เก่งไม่ใช่แต่เก่งเท่าเฮียนะ ต้อเก่งกว่าเฮียด้วยแล้ว

ปีกกับม้าจะเห็นหนูอยู่ในสายตาบ้าง แต่วันนี้มัน พิสูจน์แล้วว่า ม้า ว่าหนูคิดผิด ถึงหนูจะทำดีแค่ไหน พยายามแค่ไหน หนูก็ไม่เคยอยู่ในสายตากับม้า อยู่ดี”

(ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์,
Wongsirasawat, 2019: 46-47)

จากข้อความแสดงให้เห็นว่าปราณีพอใจ และเคารพในการตัดสินใจของสามี อันเนื่องมาจากการอบรมสั่งสอนที่ให้ภรรยาเป็นผู้ตามสามี แต่เมื่อเวลาผ่านไป สภาพสังคมก็เปลี่ยนแปลงโดยผู้หญิง ได้รับการศึกษามากขึ้น มีบทบาทในการทำงาน บทบาทในสังคมมากขึ้น ทำให้ปราณีปรับระบบคิด ของตนเองว่าต้องเปิดรับสิ่งใหม่ๆ บ้าง เพราะในยุค ปัจจุบัน ผู้หญิงมีบทบาทในการเป็นผู้นำ มีศักยภาพ ในการดูแลตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ชาย ซึ่งปราณี เห็นความพยายามของภัสสรซึ่งเป็นลูกสาวคนเดียว ในบ้านที่พิสูจน์ตนเองว่าเธอสามารถทำหน้าที่ทุกอย่าง ได้ไม่แพ้ผู้ชาย ปราณีจึงยอมรับในตัวภัสสร ดังตอนจบของเรื่องที่ปราณีปฏิบัติต่อภัสสรเช่นเดียวกับที่เคยปฏิบัติต่อผู้ชาย ดังข้อความ

“ช่วงขณะหนึ่งนั้น ฉันมองภัสสรและคิด ได้ว่าอาหารมื้อนี้ยังไม่สมบูรณ์ ฉันจึงยื่นตะเกียบ ออกไปคีบกุ้งทอดในจานกลาง แล้ววางในชามข้าว ของเธอ”

“กึ่งตัวนี้ ม้าให้อาสร” เธอประหลาดใจ

“ให้คนเดียว ไม่แบ่งใคร”

นั่นฉันทำให้ลูกสาวของฉันยิ้มจนน้ำตา รื้น แล้วฉันก็บอกเธอว่า “ม้าขอโทษ”

(ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์,
Wongsirasawat, 2019: 349)

จากวิวัฒนาการที่ส่งผลกระทบต่อระบบคิดของ ปราณี จิระอนันต์ จะเห็นได้ว่าจากสภาพและ บทบาท รวมถึงความสัมพันธ์ของปราณี กับบุคคล อื่นในครอบครัวโดยเฉพาะผู้ชาย จะเห็นว่าความ เป็นหญิงถูกทำให้แตกต่างกับผู้ชายโดยอาศัยระบบ สังคม คือ ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งผู้หญิงมักจะถูกจัดระเบียบหรือจัดการไม่ให้มีส่วนร่วมอย่าง เต็มที่ในทุกพื้นที่ ปราณี จิระอนันต์ จึงเป็นภาพ แทนที่ชี้ให้เห็นถึงการทำให้ผู้หญิงมีฐานะต้อยต่ำ ซึ่งเธอก็ยอมรับกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่เมื่อผ่าน เหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครอื่น ๆ โดยเฉพาะตัวละครภัสสร ซึ่งมีสถานภาพเป็น ลูกสาวเกิดการเรียกร้องสิทธิของสตรีขึ้น จะเห็นว่า ปราณี จิระอนันต์ เริ่มปรับมุมมองความคิด จนเริ่ม ให้การยอมรับและเห็นความสำคัญของลูกสาว มากขึ้น

วิวัฒนาการที่ส่งผลกระทบต่อระบบคิดของ ภัสสร สุริยไพโรจน์

ภัสสร สุริยไพโรจน์ เป็นลูกคนจีนที่เติบโต ในประเทศไทย ได้รับการศึกษา เมื่อเรียนจบเธอก็มาบริหารธุรกิจของครอบครัวให้เติบโต หลังการ แบ่งปันยกรรมของสุกิจ จิระอนันต์ ภัสสรกลับไม่ได้ รับส่วนแบ่งจากกองมรดกเท่าที่เทียบกับผู้ชาย เธอจึง ต่อต้านด้วยการขอซื้อโรงแรมจิระนันดา สาขา พัทยา ออกมาจากระบบเงินกู้ของครอบครัว แสดงให้เห็นว่าคนจีนไม่ให้ความสำคัญกับลูกสาว ดังข้อความ

“ฉันลองไปคุยกับธนาคารมาแล้ว ยังไง เขาก็คงจะปล่อยกู้ให้ฉัน เสียอยากเรียกราคา เท่าไหร่ก็บอกมาเลย” ...

“ไม่ใช่ว่าป้าไม่ให้อะไรเธอเลย ป้าก็ให้เงินเธอไปตั้งเยอะ” นี่เขายังไม่เข้าใจเรื่องความยุติธรรมสินะ

“มันเทียบกันไม่ได้เลยเฮีย...”

“แต่สำหรับฉัน มันถูกต้องแล้ว เธอเป็นเจ้าของมันไม่ได้เธอไม่ได้ใช้นามสกุลจิระอนันต์แล้วนะสร”

“ฉันไม่ได้ใช้นามสกุลจิระอนันต์ แล้วฉันไม่ใช่ลูกป้าใจ ฉันมาเรียกร้องในฐานะที่ฉันเป็นลูกป้า และฉันทำโรงแรมนี้มา 23 ปี!” กับอีก 4 เดือนด้วยซ้ำ

(ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์,

Wongsirasawat, 2019: 48-49)

แต่อีกนัยหนึ่งภัสสรก็ให้การยอมรับว่าเธอเกิดมาในครอบครัวของคนจีน ดังข้อความว่า “ฉันพยายามจดจ่อกับงาน บอกตัวเองว่าช่วยไม่ได้ที่ฉันเป็นผลิตผลของครอบครัวจีนที่ยึดขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสรวงนะ” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 47-48) แสดงให้เห็นว่าภัสสรให้การยอมรับในขนบธรรมเนียมจีน และในเวลาต่อมาเธอเริ่มต่อต้านระบบคิดแบบเดิมที่ทำให้เธอไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ดังข้อความว่า “แต่ฉันก็เพียงสะบัดหน้าจากครอบครัวที่ล้าเอียงอย่างเห็นได้ชัด” (ฤทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์, Wongsirasawat, 2019: 44) แสดงให้เห็นว่าครอบครัวคนจีนให้ความสำคัญกับลูกผู้ชายมากกว่าลูกผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงเริ่มออกมาเรียกร้องสิทธิของตนเอง

จากวิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบคิดของภัสสร สุริยาไพโรจน์ จะเห็นได้จากสถานภาพและ

บทบาท รวมถึงความสัมพันธ์ของภัสสรกับบุคคลอื่นในครอบครัวโดยเฉพาะผู้ชาย พฤติกรรมของภัสสรแสดงให้เห็นบทบาทของผู้หญิงที่มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น แม้จะถูกจำกัดสิทธิจากขนบธรรมเนียมก็ตาม แม้ภัสสรจะไม่ได้ถูกยอมรับจากคนรุ่นที่ 2 ซึ่งเป็นพี่น้อง เพราะประเสริฐยังยึดมั่นในระบบธรรมเนียมจีนเช่นเดียวกับป้าแต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปทำให้ระบบคิดของคนรุ่นใหม่มองเรื่องศักยภาพและความสามารถมากกว่าระบบธรรมเนียม ทำให้ผู้หญิงได้รับการยอมรับในสังคม ดังที่ภัสสรสามารถเรียกร้องสิทธิของตนได้สำเร็จในเวลาต่อมา คือช่วงเวลาของคนรุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน เพราะในรุ่นของหลาน เธอสามารถเข้าไปเป็นเจ้าของโรงแรมจิระอนันตราได้เต็มตัว จากบทบาทของภัสสร สุริยาไพโรจน์ จึงชี้ให้เห็นของการเรียกร้องสิทธิสตรีที่ถือเป็นจุดเปลี่ยนแปลงของผู้หญิง แม้ว่าการได้รับการยอมรับของเธอ จะสำเร็จในช่วงเวลาของคนรุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นคนรุ่นใหม่ก็ตาม จากตัวบทแสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่ยอมรับในสิทธิของสตรีอย่างเต็มตัว จึงสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) คือ แนวคิดทฤษฎีที่เรียกว่าสตรีนิยม ซึ่งมีความหมายรวมถึงความเชื่อที่ว่าความเป็นผู้หญิงและชายนั้นถูกทำให้แตกต่างโดยสังคมของเราและผู้หญิงมักจะถูกจัดระเบียบหรือจัดการไม่ให้เห็นส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกพื้นที่และสถาบันทางสังคมจึงมีความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงสถานะนี้ให้หมดไปโดยการนำเสนอทัศนะใหม่ทางสังคมที่จะขจัดความคิดเก่าที่ว่าทำไมผู้หญิงจึงเป็นอย่างนั้นและพยายามมองด้วยทรรศนะใหม่ที่ว่าผู้หญิงไม่ได้มีฐานะที่ต่ำต้อยและผู้ชายก็ไม่ได้เหนือกว่า

วิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบคิดของ ฉิชา จิระอนันต์ (เหม่เหม)

ฉิชา จิระอนันต์ (เหม่เหม) ถูกเลี้ยงดูมาโดยพ่อที่มีเชื้อสายจีน ได้รับการศึกษา เหม่เหมเป็นคนฉลาด ต้องตัดสินใจด้วยตนเองตั้งแต่ยังเด็ก เธอกลัวผู้อื่นจับได้ว่าเธอพ่อของเธอเป็นคนฆ่าประเสริฐ เหม่เหมพยายามทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้พ่อของเธอติดคุก เธอกลัวคิดกลัวทำ ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมจีน เนื่องจากฐานะทางสังคมที่ดีขึ้นและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ถูกขยายออกมากลายเป็นครอบครัวเล็ก ต่างจากภัสสรที่มีความผูกพันกับประเสริฐ เมธ และภรรยานันต์ มากกว่าที่เหม่เหมมีความผูกพันกับญาติพี่น้อง ยกตัวอย่างในตอนที่ย้ายเข้าไปในบ้านของเหม่เหม แล้วพบเหม่เหมพร้อมกับปิ่น เธอโกหกแต่ยว่าประเสริฐข่มขืนเธอ แต่เชื่อคำพูดของเธอ แต่อาสาปิ่นไปทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงก็สามารถที่จะควบคุมผู้ชายได้ มิใช่ผู้ชายควบคุมผู้หญิงได้อย่างเดียวอย่างในธรรมเนียมจีนที่ผู้หญิงจะยอมให้ผู้ชายเป็นใหญ่เสมอมา ดังข้อความ

“เหม่...เราคิดดูแล้ว ถ้าทำให้ปิ่นกระบอกนี้หายไป ไม่ว่าจะเหม่หรือม้าเราก็คงไม่มีใครต้องติดคุก”

“ถ้าเราช่วยเหม่เหมต่อไป ถ้าเหม่จะโดนอะไร เราก็โดนด้วย ทำแบบนี้เหม่จะได้วางใจว่าเราจะไม่เล่าเรื่องนี้ให้ใครฟังแน่นอน เป็นการให้สัญญาไง”

“แกจะทำไง” เหม่เหมถาม

“เราจะเอาปิ่นออกไปทิ้งตรงอู่เรื่อนั่น รอจนทุ้มหนึ่ง ก็ไม่ค่อย มีคนแล้ว ที่นั่นไม่มียามเฝ้า

เราแค่เดินเข้าไปเอาปิ่นทิ้งแม่น้ำ แล้วเดินออกมา... แค่นั้นเอง”

(อุทัยวรรณ วงศ์สิริสวัสดิ์,
Wongsirasawat, 2019: 196)

ในด้านการเรียกร้องสิทธิสตรี เนื่องด้วยเหม่เหมเป็นเยาวชนจึงมองไม่เห็นถึงการเรียกร้องสิทธิสตรีในเรื่องของการยอมรับในสังคม แต่สิ่งที่เด่นชัดในสถานภาพและบทบาทของเหม่เหมคือ ลูกสาวที่ต้องการปกป้องพ่อ แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงมีความสามารถ และมีศักยภาพในการปกป้องผู้ชาย

ดังนั้นจะเห็นว่าด้วยสถานะทางสังคมที่ดีขึ้น รวมถึงสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การถูกเติบโตมาในบ้านที่ไม่มีพี่น้องคอยช่วยเหลือดูแลกันของเหม่เหม จึงทำให้เธอไม่สนใจขนบธรรมเนียม หรือความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ พฤติกรรมของเหม่เหมแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงมีความสามารถ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยที่ไม่ได้เคร่งครัดกับการให้ความสำคัญกับผู้ชายมากนัก จึงทำให้ผู้หญิงในปัจจุบันจึงมีแนวคิด ความเชื่อที่ผสมผสานกับความเป็นไทยและรับค่านิยมสมัยใหม่เข้ามาผสมผสานอยู่ด้วย จึงสอดคล้องกับกรอบแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) คือ ผู้หญิงมีความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงความแตกต่างของสถานภาพนี้ให้หมดไปโดยการนำเสนอทัศนะใหม่ทางสังคมที่จะขจัดความคิดเก่าที่ว่าทำไมผู้หญิงจึงเป็นอย่างนั้นและพยายามมองด้วยทัศนคติใหม่ที่ว่าผู้หญิงไม่ได้มีฐานะที่ต่ำต้อยและผู้ชายก็ไม่ได้เหนือกว่า

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ตัวละครหญิง ในนวนิยายเรื่องเลือดข้นคนจาง ปรากฎสถานภาพ และบทบาทของสตรีจีน 3 รุ่น ดังนี้ คือ ตัวละคร ปราณี จิระอนันต์ มีสถานภาพและบทบาท ดังนี้ สถานภาพภรรยา มีบทบาทในการดูแลสามี คอยให้การสนับสนุน ชื่นชม เคารพและจงรักภักดี ต่อสามี สถานภาพแม่ มีบทบาทในการคอยอบรม สั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี คอยชี้แนะแนวทางในการ ดำเนินชีวิตให้ลูกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สถานภาพ ย่า, ยาย มีบทบาทคอยอบรมสั่งสอนให้หลาน เป็นคนดี เมื่อหลานเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ปราณีคอย เฝ้ามองหลานด้วยความรักและความห่วงใย สนับสนุนให้หลานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตัวละคร ภัสสร สุริยไพโรจน์ มีสถานภาพและบทบาท ดังนี้ สถานภาพลูก มีบทบาทในการดูแลงานบ้าน ตั้งใจ ศึกษาล่าเรียน แสดงให้เห็นถึงความกตัญญู และความเคารพต่อพ่อแม่ สถานภาพพี่น้อง มีบทบาท ในการคอยช่วยเหลือกัน รักและเคารพซึ่งกันและกัน สถานภาพภรรยา มีบทบาทในการคอยให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กัน เคารพและซื่อสัตย์ต่อสามี ช่วยกันทำงานเพื่อ สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว สถานภาพแม่ มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี สามารถเป็นผู้นำของครอบครัวแทนสามีได้ รักและ ห่วงใยลูกอีกทั้งยังคอยให้การสนับสนุนลูกอย่าง เต็มกำลังความสามารถ และตัวละคร นิชา จิระ อนันต์ มีสถานภาพเป็นลูก มีบทบาทในการเชื่อฟัง คำสั่งสอน รักและเคารพ ตอบแทนพระคุณโดยการ ดูแลพ่อ ตั้งใจเรียนเพื่อทำให้พ่อภูมิใจในตัวเอง

จากสถานภาพและบทบาทของสตรีทั้ง 3 รุ่น แสดงวิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบความคิด ของสตรีแต่ละรุ่น ดังนี้ ปราณี จิระอนันต์ เป็น ตัวแทนของสตรีจีนรุ่นที่ 1 เธอถูกเลี้ยงดูมาโดย พ่อแม่ที่เป็นคนจีนแท้ จึงถูกครอบงำความคิดจาก ธรรมเนียมจีน ปราณี จิระอนันต์ เป็นภาพแทนที่ ชี้ให้เห็นถึงการทำให้ผู้หญิงมีฐานะต่ำ้อยต่ำ เธอ ยอมรับกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่เมื่อผ่านเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครอื่น ๆ โดยเฉพาะ ตัวละครภัสสร ซึ่งมีสถานภาพเป็นลูกสาว เกิดการ เรียกร้องสิทธิของสตรีขึ้น แสดงให้เห็นว่าปราณี จิระอนันต์ เริ่มปรับมุมมองความคิด จนเริ่มให้การ ยอมรับและเห็นความสำคัญของลูกสาวมากขึ้น ส่วนภัสสร สุริยไพโรจน์ เป็นตัวแทนของสตรีจีน รุ่นที่ 2 จากบทบาทและสถานภาพ รวมถึงความ สัมพันธ์ของภัสสรกับบุคคลอื่นในครอบครัว โดยเฉพาะผู้ชาย ทำให้เห็นบทบาทของผู้หญิงที่ โดดเด่นมากยิ่งขึ้น แม้จะถูกจำกัดจากทาง ขนบธรรมเนียมจีนในบางส่วน แต่ความพยายาม เรียกร้องสิทธิของเธอเป็นผลสำเร็จในเวลาต่อมา ภัสสร สุริยไพโรจน์ จึงชี้ให้เห็นว่าเธอเป็นภาพแทน ของการเรียกร้องสิทธิสตรีที่ถือเป็นจุดเปลี่ยนแปลง ของผู้หญิง แต่ภัสสรได้รับการยอมรับจากคน รุ่นที่ 3 คือ รุ่นหลาน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นคนรุ่นใหม่ เพราะเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปทำให้ระบบคิด ของคนรุ่นใหม่มองเรื่องศักยภาพและความสามารถ ของผู้หญิงจึงได้รับการยอมรับในสังคมปัจจุบัน สามารถ แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ และนิชา จิระอนันต์ เป็นตัวแทนของสตรีจีนรุ่นที่ 3 ด้วยสถานะทาง สังคมที่ดีขึ้น ครอบครัวใหญ่ถูกขยายออกมาเป็น

ครอบครัวเล็ก ความผูกพันระหว่างพี่น้องจึงห่างเหินไป รวมไปถึงการถูกรบกวนรบกวนในบ้านที่ไม่มีพี่น้องคอยช่วยเหลือ เธอจึงเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง อีกทั้งการเติบโตภายใต้อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมไทย ทำให้ผู้หญิงเชื้อสายจีนอย่างนิชามีแนวคิดแบบไทยและรับค่านิยมสมัยใหม่เข้ามาผสมผสานอยู่ด้วย ในด้านการเรียกร้องสิทธิสตรี เนื่องด้วยสตรีจีนรุ่นที่ 3 เป็นเยาวชนจึงมองไม่เห็นถึงการเรียกร้องสิทธิสตรีในเรื่องของการยอมรับในสังคม

จากบทสรุปแสดงให้เห็นสถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวของคนจีนพลัดถิ่นในอดีตผู้หญิงมีสถานภาพและบทบาทส่วนใหญ่คือ คอยดูแลงานภายในบ้าน ผู้หญิงถูกกำหนดให้มีสถานภาพและบทบาทที่ต่ำต้อยกว่าผู้ชาย ไม่มีสิทธิในการแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ในสังคม เพราะวัฒนธรรมของคนจีนจัดระเบียบผู้หญิงโดยใช้ระบบของปีตาธิปไตย (ชายเป็นใหญ่) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ผักแว่น จันทร์อินทร์ (Chanin, 2018) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การนำเสนอบทบาทสตรีจากนวนิยาย เรื่อง เล่นซ่อนหาย พบว่าบทบาทสตรีคือ บทบาทด้านครอบครัว สะท้อนว่าแม้ผู้หญิงยุคใหม่จะมีบทบาทนอกบ้านมากขึ้น แต่สังคมและสมาชิกในครอบครัวก็ยังคงคาดหวังให้ผู้หญิงทำหน้าที่แม่ ภรรยา และลูกที่ดี ในลักษณะเดิมเหมือนกับความคาดหวังที่มีต่อผู้หญิงในยุคเดิม ๆ จะเห็นได้ว่าผู้ชายต้องเป็นผู้นำครอบครัว และตัดสินใจแทนผู้หญิงในทุกด้าน และงานวิจัยของเจตนิพิฐ ท้าวแก้ว (Taokaew, 2016) ได้ศึกษาเรื่องสถานภาพและบทบาทตัวละครหญิงในนวนิยายของพงศกร

พบว่าตัวละครเอกหญิงทุกตัวทำหน้าที่ลูกที่ดีโดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ตั้งใจเล่าเรียน มีหน้าที่การทำงานที่ดีสร้างความภาคภูมิใจให้แก่พ่อแม่และสามารถแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริก้อย ชูตาทวีสวัสดิ์ (Chutataweesawas, 2017) ศึกษาเรื่อง จิตรกรรมร่วมสมัย: บทบาทและสถานภาพเพศหญิงในวัฒนธรรมไทย-จีน อธิบายกระบวนการสร้างสรรค์ อธิบายสถานะทางบทบาทและสถานะของเพศหญิงตั้งแต่เกิดจนตาย ที่ต้องอยู่ภายใต้จารีตจีนสืบไป พบว่ามีความเชื่อว่าการปรากฏการณ์นี้จะเปลี่ยนไปตามกระแสของโลกและการกลืนกลายทางวัฒนธรรม ที่เริ่มเปิดพื้นที่และโอกาสให้เพศหญิงมากขึ้น แต่ร่องรอยของการครอบงำแบบชายก็ยังคงทิ้งให้เห็นถึงบาดแผลในความทรงจำความรู้สึก และประสบการณ์ของเพศหญิงไทย - จีน

การที่ผู้หญิงไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จึงทำให้ผู้หญิงเรียกร้องสิทธิของตนเอง จึงมีผู้มองเห็นความแตกต่างของเพศสถานะของผู้หญิงกับผู้ชาย โดยได้พิจารณาวิคิดด้วยทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism) ว่าด้วยการที่ผู้หญิงถูกทำให้แตกต่างจากสังคม นำไปสู่วิวัฒนาการที่ส่งผลต่อระบบคิดของสตรีจีนในแต่ละรุ่น โดยมีความแตกต่างกันทั้งนี้เพราะตัวละครแต่ละตัว แม้จะเป็นครอบครัวเดียวกัน แต่เกิดและเติบโตมาในสังคมที่ต่างกัน อีกทั้งยังได้รับการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมือนกัน ทำให้การแสดงระบบคิดของตัวละครแต่ละรุ่นมีวิวัฒนาการตามไปด้วย อธิบายได้ดังนี้ ประณี จิระอนันต์ ตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 1 เป็นคนจีนโดยกำเนิด ถูกเลี้ยงดูมาโดยพ่อแม่ที่เป็นคนจีน

และอพยพมาตั้งรกรากในประเทศไทย ในฐานะ “คนจีนพลัดถิ่น” จะเห็นได้ว่าเธอถูกครอบงำโดยขนบธรรมเนียมปฏิบัติดั้งเดิมของคนจีน ซึ่งเธอก็ยอมรับธรรมเนียมนั้นเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต และยังเป็นตัวกำหนดโลกทัศน์ทางความคิดของเธอด้วย เนื่องจากในสังคมจีนให้ความสำคัญกับผู้ชาย ดังนั้นเธอจึงเคารพผู้ชายโดยเฉพาะสามี เมื่อสามีตัดสินใจอย่างไร แม้สิ่งนั้นจะไม่ยุติธรรม แต่เธอก็ไม่เคยคัดค้าน จึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกียรติกร กองแสง (Kongseng, 2016) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง “ร่างกายภายใต้บังคับการ” การเปลี่ยนแปลงความหมาย “ความงาม” ของสตรีไทย-จีนตามวิถีสมัยใหม่ จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสองวัฒนธรรมพบว่า “ร่างกาย” ของผู้หญิงยังคงตกอยู่ภายใต้การบงการของผู้มีอำนาจ ได้สร้างความเจ็บปวดทั้งกายและใจของผู้หญิง แต่ความเจ็บปวดเหล่านั้นกลับเป็นความเจ็บปวดที่ผู้หญิงให้การยินยอมแต่โดยดีไม่มีข้อแม้ไม่มีการเรียกร้อง ไม่ต่อต้านหรือกระทำการฝ่าฝืน ทั้งนี้เพราะอุดมการณ์ทางวัฒนธรรมที่สะสมในระบบคิดจนกลายเป็นสภาพเป็น “วัฒนธรรมกระแสหลัก” ของสังคมนั้น ๆ เช่นเดียวกับสังคมไทยและสังคมจีน ที่มีเรื่องของวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดคุณค่าของผู้หญิง ภัสสร สุริยไพโรจน์ ตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 2 เธอเป็นคนจีนที่เติบโตในประเทศไทย เนื่องจากถูกเลี้ยงดูโดยพ่อแม่ที่เป็นคนจีน แต่ด้วยสภาพสังคมที่เติบโตในเมืองไทยสังคมเปิดกว้าง ทำให้ผู้หญิงสามารถแสดงความสามารถเทียบเท่ากับผู้ชาย เธอเรียนจบมาพัฒนากิจการครอบครัวให้ก้าวหน้า จะเห็นได้ว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนได้รับการ

ยกย่องนับถือ ภายหลังจากการแบ่งปันกรรมของ สุกิจ จิระอนันต์ ภัสสรไม่ได้รับความยุติธรรมจึงต่อต้านด้วยการขอซื้อโรงแรมจิระอนันดา สาขาพัทยา ออกจากระบบเงินงงสี่ครอบครัว เพื่อแสดงจุดยืนเรียกร้องความยุติธรรมให้ตนเอง แสดงให้เห็นว่าสตรีจีนในยุคที่สองเริ่มกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง และณิชา จิระอนันต์ ตัวแทนสตรีจีนรุ่นที่ 3 เธอถูกเลี้ยงดูมาโดยพ่อที่มีเชื้อสายจีน ได้รับการศึกษาวิชาทำทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้พ่อติดคุก เธอเชื่อในสิ่งที่ตนเองทำและกล้าโยนความผิดให้ลูกพี่ลูกน้องโดยไม่สนใจผลที่จะตามมา แสดงให้เห็นว่าเธอมีความมั่นใจในตนเอง ไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมจีน เพราะเธอเกิดและเติบโตมาในประเทศไทย ถึงแม้ว่าเธอถูกเลี้ยงดูโดยพ่อที่มีเชื้อสายจีน แต่เธอก็ไม่ได้เติบโตมาในครอบครัวใหญ่ เนื่องจากฐานะทางสังคมที่ดีขึ้นและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวใหญ่ถูกขยายออกมาเป็นครอบครัวเล็ก ไม่เหมือนกับภัสสรที่มีความผูกพันกับประเสริฐเมธ และภรกันต์ มากกว่าณิชาที่มีความผูกพันกับญาติพี่น้อง ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ เฉลิมยานนท์ และจอมขวัญ สุทธินนท์ (Chalermyanont & Sudhinont, 2018) ศึกษาเรื่องความเป็นหญิงในนวนิยายเรื่องนารีนครา พบว่าพัฒนาการของสตรีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะของตนเอง ให้มีความเสมอภาคกับผู้ชาย ยกย่องสตรีในฐานะเพื่อนคู่คิดของสามี ความเสมอภาคนี้สะท้อนจากอาชีพของตัวละครเอกที่มีส่วนช่วยเหลือเลี้ยงครอบครัว ซึ่งความเป็นหญิงในด้านอาชีพนี้เกิดจากการได้รับการศึกษาที่ดี ทำให้สตรีสามารถพึ่งพาตนเอง และมีอิสระในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้

ความเป็นหญิงยังถูกเชื่อมโยงกับค่านิยม
ชนบประเพณี สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมแบบเก่า
และค่านิยมแบบใหม่ ในสังคมผนวกเข้าด้วยกัน
จนกลายเป็นภาพความเป็นหญิงที่มีความเข้มแข็ง
ทางด้านจิตใจ

จากผลของงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า
นวนิยายเรื่องเลือดข้นคนจาง ปรากฏให้เห็นถึง
สถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในครอบครัวคน
จีนพลัดถิ่นในมุมมองความสัมพันธ์ของตัวละคร
หญิงกับตัวละครอื่นๆ และทัศนคติของตัวละครรวม
ถึงโลกทัศน์ของตัวละครหญิงที่สะท้อนผ่าน
วรรณกรรม แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกัน
ของสถานภาพทางเพศ ผู้ชายมีสิทธิในการจัด
ระเบียบผู้หญิงภายใต้ระบบปิตาธิปไตยตาม
ขนบธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันมา จะเห็นว่าการถูก
เลียดคูมาในสภาพสังคมที่แตกต่างกันเป็นสิ่งสำคัญ
ที่ทำให้ระบบคิดของสตรีเปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบัน

ผู้หญิงได้พิสูจน์ตนเองด้วยศักยภาพและความ
สามารถ ทำให้เห็นว่าผู้หญิงก็มีศักยภาพที่ไม่ได้
แตกต่างไปจากผู้ชาย

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์
สถานภาพและบทบาทเพื่อเปรียบเทียบระบบคิด
ของสตรีจีนในแต่ละรุ่น โดยใช้แนวคิดสตรีนิยม
(Feminism) เท่านั้น แต่จากการศึกษาตัวบท
ยังพบว่าองค์ประกอบของวรรณกรรมเรื่องนี้ยังมี
ความโดดเด่นในด้านอื่น ๆ เช่น การวิเคราะห์
ตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ วิเคราะห์
พฤติกรรม จิตใต้สำนึก บุคลิกภาพของตัวละคร
ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจเช่นกัน ดังนั้นจึงควร
ใช้กระบวนการวิจารณ์วรรณกรรมในแง่มุมอื่น ๆ
มาพิจารณาตัวบทจะทำให้เกิดความลุ่มลึก
มากขึ้น

REFERENCES

- Withayapraphat, K. (2012). **Status and roles of women in Thai Chinese families in Thai domestic novels between 1995 and 2003**. M.A. Program in Comparative Literature. Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)
- Kongseng K. (2016). **“Under-control Body Vessel”, the Change of Meaning on “Beauty” of Thai-Chinese Woman in Modern Age**. Lampang Rajabhat University Journal. 5(2), 235-248. (In Thai)
- Taokaew, J. (2016). **Roles and Status of Female Characters in Pongsakorn’s Novels**. M.A. Program in Thai Language. Faculty of Humanities and Social sciences, Chiang Mai Rajabhat University. (In Thai)
- Sangkhapunthanon, T. (2016). **Literature & Theory**. Pathum Thani: NakornPublishing. (In Thai)
- Chanin, P. (2018). **An Analysis of the Representation of Female Roles in The Novel “Gone Girl”**. Proceeding of “50 years Mahasarakham University: Public Dvotion is a Virtue of the Learned’,p.141-146, (In Thai)
- Chalermyanont, P. & Sudhinont, J. (2018.). **Femininity in the novel “Naree Nakhara”**. Interdisciplinary social sciences and communication journal. 1(2-3), 203-216. (In Thai)
- Chutataweesawas, S. (2017). **Contemporary Painting: The Role and The Status of Women in Chino-Thai Culture**. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 10(3), 1277-1293.
- Wongsirasawat, R. (2019). **“Luead Khon Kon Jang” (In Family We Trust)**. (2nd Ed.). Bangkok: Matichon. (In Thai)
- YUAN, S. (2017). **Values for ‘The Chinese mainland’s daughter’, according to the heavy bloody drama of Zhang people**. Retrieved December 26,2019, from <https://www.facebook.com/notes/sg-yuan/ค่านิยมสำหรับ-ลูกสาวคนจีนแผ่นดินใหญ่-ตามกระแสละครเลือดข้นคนจาง/10156851801502342/>. (In Thai)
- Wirut, D. (2019). **Results of the 10th Nataraj Award: Buppesanniwat Dominate the arena, win big prizes**. Retrieved December 26,2019, from <https://www.sanook.com/news/7841674/>. (In Thai)